

Beslissing

Klachtnummer:	KC 20-037
Klachtdatum:	17 juli 2020
Klaagster:	klaagster
Betreft:	1. De verplichte toediening van medicatie 2. Het verrichten van medische controles
Verweerder:	verweerder (psychiater/zorgverantwoordelijke)

Verloop van de behandeling van de klachten

De Regionale Klachtencommissie Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg (Wvvgz) Drenthe (de klachtencommissie) behandelt de klachten die klaagster op 17 juli 2020 heeft ingediend.

De klacht richt zich tegen de beslissing van 16 juli 2020, gewijzigd bij de beslissing van 17 juli 2020, tot:

- toediening van medicatie, namelijk Paliperidon in depotvorm Xeplion eens per 3-4 weken, (klachtonderdeel 1);
- het verrichten van bloedonderzoeken (klachtonderdeel 2).

Bij deze beslissing is ook besloten tot verplichte opname in een accommodatie en de beperking van de bewegingsvrijheid. De klacht richt zich niet tegen verplichte zorgvormen.

In het klaagschrift heeft klaagster tevens verzocht om de schorsing van de beslissing, voor zover het gaat om de toediening van medicatie en het verrichten van bloedonderzoeken. Verweerder heeft ingestemd met schorsing totdat de beslissing van de klachtencommissie bekend is.

Verweerder heeft op 28 juli 2020 een verweerschrift bij de klachtencommissie ingediend.

Op 29 juli 2020 heeft de klachtencommissie een hoorzitting gehouden via Videobutler.

Aanwezig was verweerder. Klaagster is niet verschenen zonder opgaaf van redenen.

Namens de klachtencommissie waren aanwezig:

- De heer mr. R. Dontje, voorzitter;
- Mevrouw L. van Iersel, psychiater;
- Mevrouw A. Wolsink, zelfstandig lid.

Voor de verslaglegging was aanwezig de heer mr. E. Krol, waarnemend secretaris.

De voorzitter van de klachtencommissie heeft voor de zitting met toestemming van klaagster het behandeldossier ingezien en zijn bevindingen met de andere leden gedeeld.

Toelichting van verweerder

Verweerder heeft op de zitting de volgende toelichting gegeven.

Algemeen

Verweerder beschrijft het huidige toestandsbeeld van klaagster: zij komt nauwelijks van haar kamer en zondert zich bijna volledig af van de buitenwereld. Zij heeft buitengewone grote angst om besmet te raken met het coronavirus. Haar gedragingen om dit te voorkomen zijn buitensporig. In de afgelopen periode is zij éénmaal naar buiten geweest om een winkel te bezoeken.

Klachtonderdeel 1. De verplichte toediening van medicatie

Klaagster krijgt depot Trevicta dat eens per drie maanden wordt gegeven. Richting het einde van deze periode blijkt het toestandsbeeld te verslechteren. Zij isoleert zich meer en vertoont steeds meer psychotische symptomen. Deze verslechtering werd ook waargenomen door klaagster haar mentor en familie. De dosering van het depot leek te laag te zijn om tot een stabiele verbetering van het toestandsbeeld te komen. Uiteindelijk bleek een opname in de accommodatie onafwendbaar.

Verweerder acht een ophoging van de medicatie noodzakelijk door toepassing van het middel Paliperidon in depotvorm Xeplion. Het behandelbeleid is erop gericht om klaagster zo spoedig mogelijk weer ambulant te behandelen, zodra haar toestandsbeeld verbetert als gevolg van deze medicatie. De zorgmachtiging gaat uit van een opname van drie maanden. Verweerder hoopt dat de toediening van medicatie voldoende aanslaat om haar binnen die periode te ontslaan.

Het weigeren van medicatie is een rode lijn in de behandelgeschiedenis van klaagster. Mogelijk is de angst voor niet-natuurlijke/niet-veganistische bestanddelen van het medicijn onderdeel van de waanbeelden die klaagster heeft. Verweerder meent dat Xeplion klaagster tijdens eerdere opnames goed geholpen heeft.

Klachtonderdeel 2. Het verrichten van bloedonderzoeken

Verweerder licht toe dat klaagster nog steeds slecht eet. Hij maakt zich hier zorgen over en vreest dat sprake is van een onderliggende maagaandoening waarvoor een somatische behandeling noodzakelijk is. Klaagster stemt niet in met onderzoek hiernaar.

Hij stelt dat het afnemen van bloed gerechtvaardigd is gelet op de afgegeven zorgmachtiging. Het is hem niet precies helder waaruit het onderscheid bestaat tussen medische controles en andere medische handelingen dat de rechtbank bij het opnemen van verplichte zorg in de zorgmachtiging hanteert. Het verrichten van bloedonderzoeken is noodzakelijk, zodat klaagster goed ingesteld kan worden op de antipsychotische medicatie en om te onderzoeken of sprake is van een somatische aandoening.

Ontvankelijkheid en bevoegdheid

Beide klachtonderdelen betreffen beslissingen tot het verlenen van verplichte zorg op grond van artikel 8:9 van de Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg (Wvggz). De klachtencommissie kan een klacht over een dergelijke beslissing beoordelen op basis van artikel 10:3 van de Wvggz en het Klachtenreglement klachten Wvggz van de Regionale Klachtencommissie.

Inhoudelijke beoordeling

Algemeen

De klachtencommissie constateert dat verplichte zorg kan bestaan uit het toedienen van vocht, voeding en medicatie, het verrichten van medische controles of andere medische handelingen, ter

behandeling van een psychische stoornis of vanwege die stoornis ter behandeling van een somatische aandoening (artikel 3:2, tweede lid, onder a van de Wvvgz). De klacht gaat over het toedienen van medicatie en het verrichten van bloedonderzoeken.

Uit het verweerschrift en de verklaringen ter zitting leidt de klachtencommissie af dat het verrichten van bloedonderzoeken twee doelen heeft, namelijk het meten en het controleren van het effect van de depotmedicatie op de bloedspiegel en het onderzoeken van de voedingsstatus, bloedwaarden en de aanwezigheid van de helicobacter-bacterie vanwege een mogelijke somatische aandoening. De klachtencommissie karakteriseert het verrichten van bloedonderzoek gelet op deze doelen als 'het verrichten van medische controles' zoals bedoeld in artikel 3:2, tweede lid, onder a van de Wvvgz.

Een zorgverantwoordelijke kan alleen vormen van verplichte zorg verlenen die zijn opgenomen in de afgegeven zorgmachtiging, tenzij sprake is van een tijdelijke noodsituatie. De klachtencommissie heeft geconstateerd dat uit de kennisgeving mondelinge uitspraak blijkt dat de rechter in de zorgmachtiging van 10 juli 2020 onder andere de verplichte zorgvormen 'toedienen van medicatie' en 'andere medische handelingen en therapeutische handelingen' heeft opgenomen, maar niet 'het verrichten van medische controles'. Uit de later op schrift gestelde uitspraak volgt dat de rechter ook deze laatste vorm van verplichte zorg in de zorgmachtiging heeft opgenomen. Dit betekent dat verweerder in beginsel de verplichte zorg 'toedienen van medicatie' en 'het verrichten van medische controles' kon verlenen, mits voldaan is aan de overige wettelijke uitgangspunten. Dat verweerder in zijn beslissing van 17 juli 2020 ten onrechte het verrichten van het bloedonderzoek aanmerkt als 'het verrichten van andere medische handelingen', heeft niet geleid tot benadeling van klaagster.

Toediening van medicatie

Verplichte zorg kan alleen worden verleend voor de doelen genoemd in artikel 3:4 van de Wvvgz. De klachtencommissie stelt vast dat de toediening van medicatie bedoeld is om ernstig nadeel voor klaagster af te wenden (artikel 3:4, onder b van de Wvvgz).

Verweerder heeft overtuigend onderbouwd waaruit dit nadeel concreet bestond, namelijk het bestaan van of het aanzienlijk risico op ernstig lichamelijk letsel en op ernstige verwaarlozing of maatschappelijke teloorgang. Klaagster heeft naar zijn bevinding te kampen met ernstige paranoïde waangedachten; zij eet slecht en put zichzelf uit. Bovendien weigert zij medische zorg en somatische onderzoeken, terwijl er gegronde aanwijzingen zijn dat sprake is van ernstig maaglijden. Als klaagster toestandsbeeld niet verbetert, dan kan zij niet terugkeren naar haar thuissituatie. Dit toestandsbeeld en de actuele aanwezigheid van het ernstige nadeel werd voor de klachtencommissie bevestigd met de dossierinzage. Naar het oordeel van de klachtencommissie is voldoende aannemelijk dat zonder de voorgeschreven medicatie het ernstige nadeel niet kan worden afgewend.

Artikel 3:3 van de Wvvgz bepaalt dat verplichte zorg als uiterste middel kan worden verleend als iemands gedrag als gevolg van zijn psychische stoornis leidt tot ernstig nadeel. Dit kan alleen als:

- a. er geen mogelijkheden voor vrijwillige zorg zijn;
- b. er geen minder bezwarende alternatieven met het beoogde effect zijn (subsidiariteit);
- c. het verlenen van verplichte zorg in verhouding staat tot het doel daarvan (proportionaliteit);
- d. redelijkerwijs te verwachten is dat het verlenen van verplichte zorg effectief is (doelmatigheid).

Het staat vast dat klaagster zich verzet tegen de toediening van noodzakelijk geachte medicatie; er is dus geen mogelijkheid voor vrijwillige zorg. Uit het klaagschrift komt naar voren dat zij stelt dat in Xeplion hulpstoffen zitten van niet-biologische oorsprong. De klachtencommissie ziet geen onderbouwing voor deze stelling. Zij deelt de opvatting van verweerder dat de toediening van medicatie subsidiair, proportioneel en doelmatig te achten is, omdat het middel noodzakelijk is om de psychose te behandelen en een langdurige opname te voorkomen en het ernstige nadeel af te

wenden, er geen alternatieven voorhanden zijn en te verwachten is dat toediening van Xeplion effectief is. Dit betekent dat voldaan is aan de eisen uit artikel 3:3 van de Wvvgz.

Verrichten van medische controles

Hierboven is reeds uiteengezet voor welke doelen verweerder het verrichten van bloedcontroles noodzakelijk acht. De klachtencommissie is van oordeel dat verweerder de noodzaak hiervoor voldoende aannemelijk heeft gemaakt.

Bovendien is gebleken dat klagster niet wenst mee te werken aan vrijwillige bloedafname. Zij vindt de bloedcontroles niet te dragen en risicovol voor haar gezondheid. De klachtencommissie ziet niet in welke gezondheidsrisico's de bloedonderzoeken met zich meebrengen. De bloedonderzoeken hebben juist ten doel om de effecten van de antipsychotische medicatie te beoordelen en eventuele somatische aandoeningen vast te stellen, met andere woorden om gezondheidsrisico's te voorkomen en te signaleren, zodat het behandelbeleid daarop kan worden aangepast. De klachtencommissie ziet net als verweerder geen alternatieven die hetzelfde niveau van veilig medisch handelen garanderen. Dit maakt dat deze verplichte zorg geldt als subsidiair, proportioneel en doelmatig.

Vorbereiding van de beslissing

De beslissing tot het verlenen van verplichte zorg, waarbij zowel de toediening van medicatie en het verrichten van medische controles zijn aangezegd, is op een juiste en zorgvuldige wijze voorbereid. Verweerder heeft zich op de hoogte gesteld van de actuele gezondheidstoestand van klagster en heeft met haar in het zorgafstemmingsgesprek overleg gevoerd over de voorgenomen beslissing. Bovendien is de beslissing op schrift gesteld en voorzien van een dragende schriftelijke motivering. De beslissing is tijdig aan klagster uitgereikt. De klachtencommissie stelt vast dat voldaan is aan alle procedurele voorschriften die in artikel 8:9 van de Wvvgz worden genoemd.

Conclusie

Bovenstaande overwegingen leiden tot de conclusie dat de beslissing tot toediening van medicatie en het verrichten van medische controles voldoet aan de inhoudelijke en procedurele vereisten van de Wvvgz.

Beslissing

De klachtencommissie verklaart de klachten inzake de verplichte toediening van medicatie en het verrichten van medische controles **ongegrond**. Dit betekent dat de klachtencommissie de beslissing in stand laat.

Tot deze beslissing is besloten op 29 juli 2020 door de heer mr. R. Dontje, voorzitter, mevrouw L. van Iersel en mevrouw A. Wolsink, leden, in aanwezigheid van de waarnemend secretaris van de klachtencommissie, de heer E. Krol.

Vervolg

Tegen de beslissing op een Wvvgz-klacht kunnen klagster en verweerders binnen zes weken een verzoekschrift indienen bij de Rechtbank Noord-Nederland (artikel 10:7 van de Wvvgz).

Namens de voorzitter van de klachtencommissie, de heer mr. R. Dontje,

.....

W. Krol

Secretaris klachtencommissie

Deze definitieve beslissing is op 4 augustus 2020 verstuurd aan klaagster, verweerder, de directie, de geneesheer-directeur van de Zorgaanbieder en de Inspectie voor de Gezondheidszorg.